

SÖMÜRGEÇİLİK, ANTI-EMPERYALİZM VE AMERİKAN İŞÇİ SINIFI

Aydınlık Gazetesi, 23 Mart 2003

Yıldırım Koç

Türkiye işçi sınıfının bugünkü mücadelesinde ana müttefikleri kim olacak sorusunun yanıtını aramaya devam edelim. Alman, İngiliz ve Fransız işçi sınıflarının sömürgecilik ve anti-emperyalizm konularındaki tavrını geçen haftalarda ele almıştık. Bu haftaki konumuz, Amerikan işçi sınıfı.

Amerika Birleşik Devletleri'nde 2000 yılında işgücü 135 milyon kişiden oluşuyordu. Bunların yüzde 92,6'sı ücretlilerdi; diğer bir deyişle, geniş bir tanımla işçi sınıfını oluşturuyordu. ABD toplumu bir işçi toplumdur. ABD'de, işsizler hariç, 125 milyon dolayında işçi vardır. Ancak bu işçilerin yalnızca yüzde 13,5'lük bölümü sendikalarda örgütlüdür. İşçilerin yüzde 86,5'lük bölümü, sendikal bilincin bile gerisindedir.

Sorulması gereken ilk soru, bu işçilerin aldatıldıkları veya baskı altında oldukları için mi sendikasız oldukları; ya da dünyayı sömüren Amerikan kapitalizminden yararlandıkları için hayatlarından belirli ölçüde memnun olduklarından mı sendikasız kaldıklarıdır. ABD'de büyük gelir adaletsizlikleri vardır. Yoksulluk yaygınlaşmaktadır. Ancak evsizlik, yoksulluk, açlık, genellikle işsizler arasındadır. Ayrıca, açlık, etnik ayrımcılık da yapmaktadır. Zenciler ve beyazlar dışındaki diğer kesimler arasında yoksulluk ve açlık daha da yaygındır. İş sahibi Amerikalıların çok büyük bir bölümü, hayatından memnundur ve Amerika Birleşik Devletleri'nin saldırgan politikalarını ve Amerikan sermayesinin dünyayı yağmalamasını kabullenmektedir. Amerikan işçi sınıfının çok çok büyük bölümünün anti-emperyalist olmadığı kesindir. Türkiye gibi işçi sınıfının nüfusun yaklaşık yarısını oluşturduğu bir ülkede işçilerin oylarının hangi partilere gittiği belki tartışılabilir. Ancak ABD gibi bir ülkede iktidara gelen partinin uyguladığı politikaların sorumluluğu öncelikle işgücünün yüzde 92,6'sını oluşturan işçi sınıfının omuzlarındadır.

Amerikan işçi sınıfı içinde her zaman eşitlikten, uluslararası dayanışmadan, işçi sınıfının sömürüye karşı mücadelesinden yana olmuş küçük gruplar bulunmuştur; ancak iki ülke işçi sınıfları arasında uluslararası dayanışmadan söz edildiğinde, bu küçük gruplardan değil, sınıfın büyük çoğunluğunu oluşturan kitleden söz etmek gerekir.

ABD işçi sınıfının sendikal örgütlülüğünü bugün AFL-CIO temsil etmektedir. Bu örgüt, Amerikan İşçi Federasyonu (AFL) olarak 1886 yılında doğmuştur. Bu yıllarda örgüte damgasını vuran anlayışı temsil eden kişi, Samuel Gompers'dir. Samuel Gompers, temsil ettiği Amerikan işçilerinin çıkarlarını savunurken, ABD emperyalizmiyle tam bir uyum içinde olmuş; uluslararası ilişkilerde ABD dış politikasının temsilciliğini yapmıştır. AFL'den 1934 yılında kopan bazı sendikaların 1935 yılında kurduğu Endüstriyel Örgütler Kongresi de (CIO), ilerici niteliğine karşın, tutarlı bir anti-emperyalist çizgi benimsememiştir. Nitekim, bu iki örgütün 1955 yılında birleşmesiyle ortaya çıkan AFL-CIO, 1995 yılına kadar ABD dış politikasının işçi örgütlenmesindeki uzantısı olarak faaliyet göstermiştir.

Bu yıllarda AFL-CIO'nun CIA ile nasıl işbirliği içinde olduğu konusunda birçok yayın vardır. AFL-CIO, ABD devlet parasıyla ve CIA ile işbirliği halinde çeşitli enstitüler kurdu. Bu enstitülerin biri olan AAFLI'nin (Asya Amerika Hür Çalışma Enstitüsü) Türkiye'deki çalışmaları konusunda yoğun tartışmalar oldu. 1971 yılında kurulan bu ilişki ancak 1992 yılında sona erdirilebildi. Ancak bu 20 yıllık dönemde AAFLI hem istihbarat toplama, hem de yönlendirme çalışmalarında önemli başarılar elde etti.

AFL-CIO'nun CIA ile işbirliği içinde oluşturduğu ve yönettiği Özgür Emeğin Geliştirilmesi için Amerika Enstitüsü (AIFLD) ise, aralarında Guyana, Dominik Cumhuriyeti ve Şili'nin bulunduğu bazı ülkelerde demokratik yönetimlerin CIA destekli darbelerle devrilmesinde etkili

rol oynamıştı. AFL-CIO'nun bu konudaki sicili çok kabarıktır. Bu konuda başvurulacak bazı yayınlar şöyle sıralanabilir:

Weinrub, A. - Bollinger, W., **The AFL-CIO in Central America, A Look at the American Institute for Free Labor Development (AIFLD)**, Labor Network on Central America, ABD, 1987, 41 s.; Hirsch, F. - Fletcher, R., **CIA and the Labour Movement**, Spokesman Books, 1977, 71 s.; Sims, B., **Workers of the World Undermined, American Labor's Role in US Foreign Policy**, South End Press, Boston, 1992, 139 s.; Barry, T. - Preusch, D., **AIFLD in Central America, Agents as Organizers**, The Resource Center, 1990, 76 s.; Armstrong, R. ve diğerleri, **Working Against Us, The AIFLD and the International Policy of the AFL-CIO**, NACLA, New York, 30 s.; Cantor, D. - Schor, J., **Tunnel Vision, Labor, the World Economy and Central America**, South End Press, Boston, 1987, 86 s. Eski bir CIA ajanı olan Philip Agee'nin **Inside the Company, CIA Diary** (Penguin Books, 1975) kitabında da Amerikan işçi hareketinin merkezi işçi örgütü olan AFL-CIO ile CIA arasındaki ilişkilere ilişkin önemli bilgiler yer almaktadır.

Amerikan sendikacılığı konusunda Türkçe'de temel kaynak, Prof.Dr.Alpaslan Işıklı'nın **Sendikacılık ve Siyaset** kitabıdır. AAFLI'nın faaliyetleri konusunda en kapsamlı çalışma ise Fatih Güngör'ün AÜ SBF'deki yüksekisans tezidir: **TÜRK-İŞ ve Uluslararası İlişkiler**, Ankara, 1994, 249 s.

AFL-CIO yönetimi 1995 yılında çok ciddi ve köklü bir değişim yaşadı. CIA ile iş yapan dört enstitünün faaliyetleri durdurularak, 1997 yılında Uluslararası Emek Dayanışması için Amerikan Merkezi adıyla yeni bir yapılanmaya gidildi. Yeni yönetim, ABD devleti ile ilişkilerin denetim altına alınması ve devlet kaynaklarının kullanılmaması konusunda bazı girişimlerde bulunduysa da, yeni örgütlenme de eski enstitülerin kaynaklarını kullanmaya devam etmektedir. Örneğin, Uluslararası Emek Dayanışması örgütüne AFL-CIO yılda 1 milyon Dolar katkıda bulunurken, ABD devletinin AID örgütünden 5 yıllık bir dönem için 45 milyon Dolar alınmıştır. CIA ile bağlantılı bir örgüt olan National Endowment for Democracy yılda 4 milyon Dolar vermektedir. ABD Devlet Bakanlığı iki yıllık bir dönem için 1 milyon Dolar vermiştir. ABD Çalışma Bakanlığı ise 300 bin Dolar katkıda bulunmuştur. Gözüktüğü kadarıyla, AFL-CIO'da 1995 yılında yaşanan köklü değişim henüz bu örgütün uluslararası ilişkilerine yeterince yansımamıştır.

Bazı arkadaşlara sormak gerek: İşçi sınıfının uluslararası dayanışmasında Türkiye işçi sınıfı ile ABD işçi sınıfı arasında anti-emperyalizm temelinde, yani Amerikan tekellerine, Amerikan emperyalizmine, ABD'nin saldırgan politikalarına, ABD'nin Türkiye'yi Irak'ta kullanma çabalarına karşı işbirliği kurulabileceğine inanıyor musunuz? Tek tek bazı Amerikalılarla ve küçük derneklerle, demiyorum; 125 milyon Amerikan işçisinin çok çok büyük çoğunluğuyla.